

“ З перших же днів свого президентства поставив за мету добитися від Константинопольської матері-церкви надання автокефалії Українській Помісній Православній Єдиній Церкві

Президент Петро Порошенко
15 липня 2018 року

ЛИПЕНЬ • 2018

ПАРТІЙНА ГАЗЕТА

СОЛІДАРНІСТЬ

СПЕЦВИПУСК

“
Армія – боронить нашу землю
Мова – боронить наше серце
Віра – боронить нашу душу

• Загальноукраїнська проща в Зарваниці.
15 липня 2018 року

стор. 2

З виступу Президента Петра Порошенка на зустрічі з учасниками загальноукраїнської прощі в Зарваниці 15 липня 2018 року

ЦИМИ днями розпочинаємо відзначати **1030-ту річницю Хрещення України-Русі**, а історія нашої державності сягає ще дохристиянських часів. Свято, що наближається, – це свято спільне для більшості українських християн. Ми всі – єдиного Володимирового Хрещення. **Ми належимо до унікальної київської християнської традиції.** І Господь дав нам одну-єдину Україну. Її велич, перебуваючи на київських пагорбах, передбачив ще апостол Андрій Первозваний.

З перших же днів свого президентства поставив за мету добитися від Константинопольської матері-церкви надання автокефалії Українській Помісній Православній Єдиній Церкві. Відтоді ця тема постійно перебуває не просто в полі мого зору, а в центрі уваги. Протягом кількох років тривала невидима для стороннього ока напружена робота. Зустрічі та листування зі Вселенським Патріархом, обговорення теми з лідерами православних країн та представителями церков цих країн...

У відповідь на моє звернення, яке було підтримано Верховною Радою України, **ми вже почули низку позитивних повідомлень.** Про те, що приєднання Київської митрополії до Московської церкви, яке сталося

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА ВІДНОВИТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

1000 і 500 –
ВІДЧУЙТЕ РІЗНИЦЮ

Київ був офіційно хрещений 988 року, коли Москви ще не існувало. Московське князівство виникло 1276 року – через три століття після прийняття Київською Руссю християнства як державної релігії

ПЕРШУ кам'яну церкву в Москві було закладено 1326 року – через три з половиною століття після київських соборів. Московська митрополія з'явилася лише 1448 року – на 460 років пізніше, ніж Київська.

Більш того, на території України знайомство з Христовою вірою відбулося значно раніше від Володимирового хрещення. У той час як Київ охрестився без відомого історії опору, народи,

стор. 2

Автокефалія, Томос... Що це означає?

Що зараз відбувається в житті Української церкви?

Єпископи трьох найбільших православних церков України (Київського, Московського патріархатів та УАПЦ) та світська влада звернулися до Вселенського Патріарха Варфоломія, аби той надав Томос про

автокефалію для православної церкви України.

Що таке автокефалія?

Автокефалія (буквально «сам собі голова») – повна незалежність церкви від будь-якої іншої. Коли Українська церква стане автокефальною, вона не підпорядковуватиметься ані Москві, ані Константинополю, ані іншому центрові.

Вона сама вирішуватиме всі свої справи, сама обиратиме свого Патріарха і буде однією з найбільших православних церков у світі.

За Соборними правилами Православної церкви, кожна православна країна має право мати власну (помісну) незалежну (автокефальну) православну церкву.

стор. 2

Ми належимо до унікальної київської християнської традиції

УКРАЇНЬСЬКА ЦЕРКВА ВІДНОВИТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

закінчення. початок на стор. 1

в XVII столітті, було здійснено всупереч канонам. Про те, що право надавати автокефалію належить винятково Вселенському Патріарху й Синоду. Про те, що Константинопольська церква – це дочірньою відносно церкви в Києві. І головне – про те, що коли виникає незалежна держава, природним наслідком виникнення держави є створення своєї незалежної православної церкви.

Отже, автокефалія не є клопіт лише українських православних. Це – питання нашої української незалежності. Це – один зі стовпів Української держави, української національної безпеки. І, врешті-решт, усієї світової геополітики.

Тому й чинять такий шалений спротив Москва та її п'ята колона всередині України. І навіть деякі політики, яких приймають вважати проукраїнськими, дозволяють собі передавати сигнали назовні, що, мовляв, не варто поспішати з наданням автокефалії.

А ще кажуть, не можна зупинити ідею, час якої настав. Ідея автокефалії зараз в Україні є саме такою ідеєю. До Томосу нас підводить сама логіка історичного процесу, логіка розвитку української нації, логіка розвитку української держави.

Хочу ще раз наголосити, що мова йде не про створення державної церкви. Церкви були і будуть незалежними від держави, як це й передбачено Конституцією.

Я твердо стою на тому, щоб церква в Україні була незалежною від держави. Але особливо

від держави іноземної.

Дорогі українці!
Ми спадкоємці Київської Русі-України. Нашу землю хрестив рівноапостольний Володимир Великий.

Ми з вами зупинили агресора і зберегли Українську державу. Ми з вами збудували боздатну армію.

Ми зараз утворюємо державну мову – невід'ємну складову сили та успіху нашого народу.

Ми розвиваємо всі наші церкви, а православної церкви повертаємо українську ідентичність та рівне місце посеред інших православних церков світу.

Наша армія – боронить нашу землю.

Наша мова – боронить наше серце.

Наша віра – боронить нашу душу.

Слава Україні!

Президент Петро Порошенко та Вселенський Патріарх Варфоломій I. Стамбул, 9 квітня 2018 року

АВТОКЕФАЛІЯ, ТОМОС... ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ?

закінчення. початок на стор. 1

А межі церков мають відповідати кордонам держав. Тож Україна має право на власну незалежну – помісну автокефальну – православну церкву.

Чи можна вважати українською помісною церквою УПЦ в єдності з Московським патріархатом?

Що робити, аби виправити ситуацію?

УПЦ у єдності з Московським патріархатом є невід'ємною частиною Російської православної церкви, яка має права внутрішнього управління. Вона не має навіть офіційного статусу автономії і в усіх питаннях свого життя покладається на рішення РПЦ. Зокрема, в УПЦ (МП) зобов'язані пошанувати «господина і отця» патріарха Московського Кирила – про це є окреме рішення Собору РПЦ, обов'язкове для виконання в УПЦ (МП).

Будучи частиною РПЦ, УПЦ (МП) має підкорятися її правилам і настановам. Зокрема, щодо оцінки російської агресії, ветерани оборонної війни, яку Україна змушена вести для стримування цієї агресії, навіть здійснення таїнств. Саме тому

більшість українських православних відносять себе не до УПЦ (МП), а до московських церков – УПЦ КП і УАПЦ, про що свідчать усі опитування громадської думки. Однак, оскільки УПЦ КП та УАПЦ досі не визнані світовим православ'ям, десятки мільйонів українських вірних позбавлені права бути рівноправними у сім'ї православних церков.

Що робити, аби виправити ситуацію?

Вселенський (або як його ще називають, Константинопольський) патріархат – давня церква, яка ще під час Вселенських соборів (а це сотні й тисячі років тому) була визнана першою серед рівних, першою за честю. Як наслідок, вона має особливий, вищий статус серед православних церков та навіть називається Вселенською. Більш того, саме з Константинополя Київська Русь прийняла християнство.

Отже, Константинопольський патріархат є матір'ю-церквою для української. Тому Президент України Петро Порошенко (за підтримки Верховної Ради)

та єпископи УПЦ КП, УАПЦ і частина УПЦ (МП) звернулися до Константинопольського патріарха з проханням надати Томос про автокефалію, яким би Українська церква була визнана.

Що таке Томос про автокефалію?

Томос – документ, який видає предстоятель (голова) православної церкви щодо важливого питання церковного устрою. Зокрема, такий документ може встановлювати статус автокефалії для дочірньої церкви. Для України церква-матір – Вселенський патріархат, звідки до нас прийшло християнство 1030 років тому.

Ким надається Томос?

Як перший за честю в православному світі Вселенський Патріарх може видати такий Томос за рішенням Синоду Вселенського патріархату – і не потребує згоди жодної з інших церков.

Твердження Москви про те, що нібито потрібна згода всіх церков, не є правдою. Відповідного рішення не ухвалював жоден Всеправославний собор. Відмовившись їхати на Всеправославний собор на Криті у 2016 році, Москва відмовилась від розгляду питання про зміну процедури надання автокефалії.

Отже, всі права надання автокефалії залишилися у Вселенського Патріарха. До речі, саме Вселенський Патріарх свого часу визнав автокефалію Московської церкви.

Яка процедура надання Томосу?

Вселенський Патріарх отримав звернення Президента України, підтримане Верховною Радою, а також звернення єпископів православних церков, які бажають утворити автокефальну церкву в Україні. Цим була виконана воля патріарха, звідки до нас прийшло християнство 1030 років тому.

Далі комісія Синоду Вселенського патріархату інформує всі інші автокефальні православні церкви про намір надати автокефалію православної церкві України. Інші церкви взяли цю інформацію до відома.

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ ДО ВИЗНАННЯ

Українці йшли до церковної незалежності майже 100 років. Автокефалію оголошували і в 1921 році, і в 1942-му. Але ці проекти закінчувалися насильницьким знищенням церкви

ТЕТЯНА ДЕРКАЧ, релігійний публіцист

НЕ ТАК давно ми нарешті впритул дійшли до реалізації цієї справи: у 2008 році під час святкування 1020-ї річниці Хрещення Русі Вселенський Патріарх Варфоломій вів переговори щодо відновлення своєї влади над Київською митрополією. Тоді ті переговори не були успішними, Москва вважала це «перемогою російської дипломатії».

Але сьогодні зрозуміло, що далі відкладати це питання не можна. Росія понад 300 років керувала Київською митрополією. Дарма що Україна стала християнською державою ще 1030 років тому. Саме тоді народилася Київська митрополія, яка до 1686 року перебу-

вала під владою Константинополя. Але після падіння Візантії українці перейшли під церковну владу Московії.

Коли нарешті після розпаду Радянського Союзу Україна стала незалежною державою, церковне керівництво Київської митрополії (яка на той момент уже називалась Українською православною церквою) попросило в Російській церкві автокефалію. Але Москва відмовилася, розколовши українське православ'я. Так виникли три юрисдикції – Київський патріархат, УАПЦ та УПЦ Московського патріархату. Та лише остання визнана всіма православними церквами.

2014 року Росія окупувала Крим і вторглася на Донбас. Для ідеологічної підтримки агресії, зокрема, було використано й підконтрольну їй церкву.

Стало зрозуміло, що лише незалежність православної церкви від країни-агресора протистоятиме руйнівному впливу з боку Росії і що церковна незалежність – це питання національної безпеки.

Ця думка знайшла підтримку у Вселенського Патріарха Варфоломія I. Але патріарху було потрібне підтвердження єдності всіх гілок влади й суспільства в цьому питанні. Саме тому у квітні 2018 року до Константинополя було надіслане спільне прохання про автокефалію від Президента України Петра Порошенка, парламенту та представників тих церков, котрі

бажають узяти участь у створенні єдиної помісної церкви, керівний центр якої б не знаходився в країні-агресорі. Таке прохання було прийнято Вселенським Патріархом до розгляду.

Водночас Російська православна церква виступила категорично проти. Мовляв, Україна є її «канонічною тери-

торією». Проте Константинополь нагадав Москві: Київська митрополія перейшла в підпорядкування Російській церкві неканонічно, це була тимчасова передача під керування, а не в довгочасну «власність».

Росія вдалася до шантажу щодо Константинополя, претендуючи на першість Російської церкви у світовому православ'ї всупереч канонічним приписам. Одночасно вона намагалась тиснути на інші помісні церкви з вимогою протидіяти українській автокефалії. Речники РПЦ навіть погрожують розколом усього православного світу.

Усе це ще раз засвідчує, що надання Томосу про автокефалію Українській церкві є також засобом стримування Росії в її амбіціях, які аж ніяк не підуть на користь православ'ю.

Україна має отримати церковну незалежність.

Не можна зупинити ідею, час якої настав

Професор Олександр Саган Ворожим міфам треба протиставити роз'яснювальну роботу

• АКТУАЛЬНО

Про особливості змагань за незалежну Українську церкву газеті «Солідарність» розповів релігійзнавець Олександр Саган

Пане Олександр, на вашу думку, чи має зараз Україна реальний шанс на створення єдиної Української помісної православної церкви?

Так, зараз маємо один із реальних шансів. Багато залежить також і від української сторони, від бажання об'єднатися задля отримання Томосу.

Передусім потрібна підтримка в суспільстві. Важлива також єдність позиції православних церков, які бажають утворити автокефальну церкву в Україні. Цим була виконана воля патріарха, звідки до нас прийшло християнство 1030 років тому.

Люди часто не знають, що це таке, або керуються міфами, нав'язаними Росією, які створюють ідею помісності. З цими міфами треба боротися єдиним способом – шляхом роз'яснення.

А чому цього не сталося ще за президентства Віктора Ющенка?

Тоді були свої несприятливі зовнішньополітичні умови.

Крім того, не було такої єдності в українському суспільстві, політикумі, попри те, що загалом підтримка ідеї помісності в країні була доволі висока. Українська автокефальна православна церква не змогла об'єднатися з Київським патріархатом. Це теж стало вагомим чинником.

На сьогодні Константинополь змінив певні умови і вже не наполягає на об'єднанні саме цих церков.

Одна з тез Москви – неможливо створити помісну церкву на основі невизнаної церкви, тобто УПЦ КП...

Це цинічна маніпуляція. Адже якщо церква визнана, то навіть якщо це одне визнання! Суть у тому, що невизнана церква якраз і має на якомусь етапі отримати визнання. Сама Російська церква чекала цього 141 рік. Болгарська церква взагалі 72 роки перебувала під анафемою через прагнення автокефалії. У кожній церкві своя історія. Ситуації, обставини у кожній церкві склалися по-своєму.

Тож не знаю, чи ця маніпулятивна технологія може мати

якийсь вплив на тверезомислячих людей.

Тож кому надаватиметься Томос?

Православним віруючим України. Не окремо якийсь церкві, а собору єпископів, які звернулися з проханням про Томос. А це єпископи УПЦ КП, УАПЦ та УПЦ МП.

Чим вважатиметься Українська помісна церква для Константинополя?

Церква України буде структурно-церквою, абсолютно рівноправною з Константинополем, як і з будь-якою іншою помісною православною церквою, визнаною у світі. І таким чином відбудеться відновлення і історичної, і канонічної справедливості.

Україна – це одна з країн у світі, де найбільша кількість православних. І об'єднання всіх православних парафій, які є в Україні, створить церкву, яка за величиною буде не менша, як Московський патріархат на території Російської Федерації.

У появі такої церкви і бачить небезпеку Москва. Вона розуміє, що це буде союзник Константинопольської церкви, а тому спроби маніпуляцій, шантажу Вселен-

ської патріархії уже не матимуть такого ефекту й сенсу.

Сьогодні РПЦ підносить себе як найбільша церква за кількістю громад у світі. Але без України цей фактор не матиме такого значення. Тому Московський патріархат, розуміючи це, намагається всіляко протидіяти становленню нашої помісної православної церкви.

РОЗМОВЛЯЛА ОКСАНА КЛИМОНЧУК

• Софія Київська, побудована в XI ст. та реконструйована у XVII ст.

1000 і 500 – відчуйте різницю

закінчення. початок на стор. 1

котрі жили на півночі – меря, чудь, весь, пермь, мурома, мордва, мокша, мешера, югра, печора, в'ятчи, – досить важко піддавалися християнізації. У підвладних Києву землях, де згодом зародився російський етнос, панувало язичництво.

Перша спроба автокефалії Української церкви була здійснена ще 1051 року, коли Ярослав Мудрий поставив митрополитом Київським першого місцевого жителя (а не грека) – Іларіона. За правління Ярослава Київ починає перетворюватися на релігійний центр першорядного значення поряд з Афоном та Римом.

У 1299 році митрополит Київський Максим, грек за походженням, вражений черговим нападом монголо-татар на Київ, залишив столицю й від'їхав у Володимир-на-Клязьмі у Володимиро-Суздальському князівстві. Пізніше деякі з Київських митрополи-

тів мешкали у Володимирі-на-Клязьмі, а згодом і в Москві. Проте всі розпочинали своє служіння в Києві й висвячувалися в Софійському соборі, а деякі й поховані в Києві.

Ця ситуація змінилася, коли 1448 року на вимогу московського князя Ієрархи московської церкви без волі Константинопольського патріарха обрали власного митрополита. Таким чином, від Київської митрополії всупереч церковним канонам відокремилися єпархії на території Московського царства, які здавна належали Київській митрополії і були охрещені з Києва. Цікаво, що в СРСР у 1948 році відзначали 500-ліття російської церкви, і ніхто не розповідав про її «тисячоліття». Тож виникає закономірне питання: як церква, якій не так давно сповнилося 500 років, може бути старшою для церкви, якій минуло більш як 1000 років?

ОЛЕКСАНДР ПАЛІЙ, ІСТОРИК

Автокефалія не є клопіт лише українських православних. Це – питання нашої української незалежності. Це – один зі стовпів Української держави, української нації, національної безпеки

Хто кому материнська церква

З інтерв'ю члена Синоду Вселенського патріархату митрополита Елпідифора

УКРАЇНА як держава стала незалежною вже кілька десятиліть тому, однак помісна церква там потерпає від розколу. Ми не вважаємо, що як Патріархат маємо нині розкіш увічнювати цю ситуацію на невизначений час.

Уже майже три десятиліття церква Москви відхиляє, відкладає, уникає діалогу, і, як результат, увічнюється ця неприйнятна ситуація, яка є ганьбою для православ'я...

Церква Росії розпочала кампанію з інформування інших церков — по суті, це кампанія наклепів на Все-

ленський патріархат, шантажу. Власне, саме через таку діяльність Російської церкви створено представницьку комісію з архієреїв Вселенського патріархату, щоб інформувати про реальний стан речей, щоб розвінчати неправдиву інформацію, яка вводить в оману, та перекручені повідомлення, котрі поширюються церквою Росії.

Принаймні парадоксальним і викривленим є твердження будь-кого про те, що церква в Москві є матір'ю церкви України.

Якраз навпаки. **Московська церква є дочкою Української церкви, яка**

є дочкою Вселенського патріархату. Християнізація Русі (росів) — не росіян, бо як відомо, Київська Русь — це інше, тобто сьогоднішніх українців, — відбулася при Володимирі, з його наверненням.

Як тільки виникає незалежна держава, природним наслідком цього є створення своєї незалежної церкви.

Чому Москва бореться з ідеєю створення незалежної церкви в Україні? Чи не бачить, що така відмова Московської церкви визнати реальність є по суті причиною розколу в Україні?

Ось це справжня причина розколу в Україні.

Україна є незалежною державою і хоче мати незалежну церкву. Москва перешкоджає цьому всіма засобами, які є в її розпорядженні, — духовними, політичними, економічними, військовими, якими хочете, у результаті чого розділяється нація і вся церква страждає.

ПЕРЕКЛАД З ГРЕЦЬКОЇ.
ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІА «УКРІНФОРМ»

Україна є незалежною державою і хоче мати незалежну церкву. Москва перешкоджає цьому всіма засобами, які є в її розпорядженні

ДАЛЕКОГЛЯДНА ПОЛІТИКА ПРЕЗИДЕНТА

• КОМЕНТАРІ

Оксана Юринець, народний депутат України, БПП:
Президент проводить далекоглядну політику

НАДАННЯ Українській помісній церкві статусу автокефалії дуже важливий крок. Кажу це, хоч сама я є прихожанкою Української греко-католицької церкви.

У моєму 117-му виборчому окрузі у Львові представлені всі церкви, і вони готові об'єднатися. Є запит і є бажання. Надання українському народові права на автокефалію — історичний, знаковий момент.

Президент у цьому питанні проводить правильну, далекоглядну політику, адже йдеться про майбутнє нашої країни. Це тверда державницька позиція, яка відриває нас від «російського міра».

Як казав митрополит Андрей Шептицький, у єдності наша сила, добробут і перемога.

Михайло Довбенко, народний депутат України, БПП:
Єдина церква — єдина позиція

В УКРАЇНІ є кілька православних конфесій. Різні конфесії мають різну точку зору на одні й ті самі процеси. Навіть щодо учасників АТО, їхнього захоронення. Одна конфесія вважає за свій обов'язок це робити, натомість священники іншої конфесії не можуть відспівувати їх... Це ж ненормально. Це роз'єднує український народ. Росія не повинна вести свою ворожу політику в Україні через підконтрольну їй церковну організацію.

Олександр Драбинко, митрополит Переяслав-Хмельницький і Вишневський, вікарій Київської митрополії Української православної церкви (Московського патріархату):
Автокефалія важлива з міркувань національної безпеки

На сьогодні є всі умови для постановки Української православної церкви як автокефальної помісної сестри в сім'ї православних церков світу.

Церква завжди була серцем і душею держави, нації.

А Україна — переважно православна держава. Незалежність церкви від Москви, країни-агресора, потрібна для подолання розколу в українському православ'ї. Це питання особливо загострилося з початком агресії Росії проти нашої країни. Тож автокефалія важлива ще й з міркувань національної безпеки.

Євстратій Зоря, архієпископ Чернігівський і Ніжинський Української православної церкви Київського патріархату:
Незалежність подолає розділення церкви

ДЛЯ УКРАЇНИ визнання православної церкви автокефальною має величезне значення з кількох причин. Перша й найголовніша причина — православна церква в Україні розділена Росією, яка воліє бодай одну її частину тримати під своєю владою, аби мати інструмент впливу на українське

суспільство та Українську державу. Ми бачимо, як протягом усіх років незалежності України Кремль використовує свій вплив через Російську православну церкву, аби просувати неоліберальну концепцію «російського міра». Це особливо небезпечно з початком війни, яку РФ веде проти України.

Досі понад 15 відсотків православних в Україні є залежними від Московського патріархату.

Головна причина в тому, що Російська церква визнана, а Українська — поки що ні. Для багатьох людей таке визнання, канонічність є важливими.

Томос про автокефалію цю проблему зніме. Таким чином, з одного боку, відбудеться об'єднання українського православ'я, а з другого — Кремль утратить свій інструмент впливу на Україну.

Дмитро Степовик, доктор богословських наук, професор Київської православної духовної академії:
Константинополь хоче виправити власну помилку

ДЕ-ФАКТО, Україна давно має незалежну, тобто Автокефальну православну церкву. Маю на увазі Всеукраїнський собор 1921 року, який обрав митрополитом Василя Липківського. І це була вихідна дата повного відокремлення Української православної церкви від церкви Московської. Проблема вся в тому, що це проголошення автокефалії не було узгоджене зі світовим православ'ям.

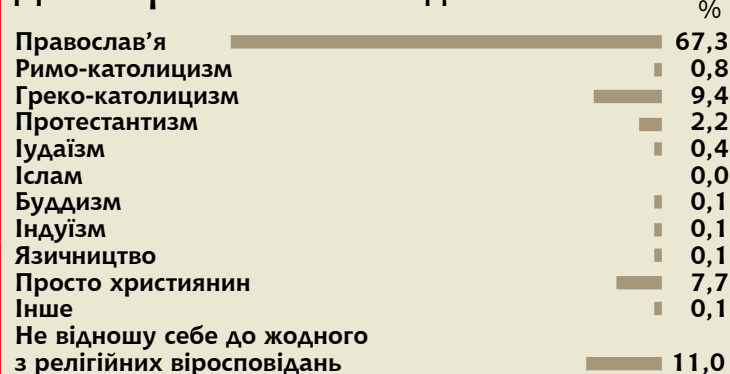
Сьогодні ми наблизилися до того, що церква в Україні має всі підстави отримати повну незалежність. Для України важливо увійти в це світове православ'я, аби спілкуватися молитовно, брати участь у соборах.

Константинопольський патріархат 1686 року погодився передати Українську православну церкву від своєї юрисдикції під московську. Але потім це було засуджено. Ця дія відбулася з порушенням канонічного права у православ'ї.

Отримання Томосу дуже важливе ще й тому, що припиняються тертя між трьома православними церквами в Україні, і створюється єдина помісна православна церква. Церква в нас відділена від держави. Але держава зацікавлена, аби церква мала всесвітнє визнання.

До якої релігії Ви себе відносите?

СОЛІДАРНІСТЬ
ПАРТІЙНА ГАЗЕТА

Партійна газета «Солідарність». Спецвипуск № 2 (9), 24.07.2018 р.
Головний редактор Володимир Ільченко. Використано фото УНІАН. Відповідальний за випуск Ільченко В.І. Адреса редакції: 04176, м. Київ, вул. Електриків, 29А.
Тел.: (044) 351-75-33. www.solidarnist.ua. Засновник: ПАРТІЯ «БЛОК»
ПЕТРА ПОРОШЕНКА «СОЛІДАРНІСТЬ». Свідоцтво про реєстрацію: КВ №21367-11/167Р від 25.06.2015 р.
Тираж 1 000 000 прим. Безкоштовно. Видавець: ПП «ВИДАВНИЦТВО ПРЕС АРТ» 02068, м. Київ, Харківське шосе, буд. 56.
Адреса друкарні: 03680, м. Київ, вул. Сім'ї Сосніних, буд. 3.